

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013. Această traducere a fost efectuată de către Grefa Curții și nu obligă Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul prezentului document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was prepared by the Court's Registry and does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée par le greffe de la Cour et ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Lutsenko c. Ucrainei – 6492/11

Hotărâre din 3.7.2012 [Secția V]

Articolul 18

Restricții într-un scop neprevăzut

Lipsirea de libertate a unui lider al opoziției, pentru alte motive decât prezentarea lui în fața autorităților legale competente, în baza suspiciunilor că ar fi comis o infracțiune: *încălcare*

În fapt – Reclamantul, fost ministru de Interne este liderul unui partid aflat în opoziție. În data de 2 noiembrie 2010, au fost demarate cercetările penale împotriva lui, reproșându-i-se acordarea ilegală a unor beneficii specifice funcției sale către fostul său șofer. Reclamantul se angaja în scris, că nu se va sustrage cercetărilor. În data de 13 decembrie 2010, reclamantul a fost inculpat, stabilindu-se totodată o întâlnire pentru a-i permite să-și studieze dosarul. Reclamantul și avocatul său au consultat dosarul 10 zile mai târziu, după mai multe amânări, cauzate de faptul că dosarul nu era complet. În acest interval de timp, un săptămânal a publicat un interviu acordat de reclamant, în care acesta nega acuzațiile care i se aduceau. În data de 24 decembrie 2010 a început o altă anchetă împotriva reclamantului referitoare la autorizarea ilegală a unor percheziții și înființări de sechestr., A doua zi, persoana responsabilă cu ancheta solicita înlocuirea măsurii promisiunii scrise a reclamantului de a nu se sustrage justiției, făcute în cadrul primei proceduri, cu măsura arestului preventiv. În susținerea cererii sale, acesta afirma că reclamantul nu își consultase dosarul, nu participase la anumite acte de procedură, și prin declarațiile din media încercase influențarea opiniei publice precum și derularea investigațiilor și a procesului. Reclamantul a fost arestat în ziua următoare (26 decembrie), în apropierea locuinței sale. Susține că nu a fost informat cu privire la motivul arestării, și nici nu a primit copia vreunui act. Ulterior, a fost adus în fața instanței, care a confirmat măsura arestului preventiv solicitată de procuror, fără însă a examina temeiurile arestării. Măsura arestului a fost prelungită pentru o perioadă nedeterminată.

În drept – Articolul 5 § 1

- a) *Arestarea reclamantului la data de 26 decembrie 2010* - Reclamantul a fost arestat în cadrul celei de-a doua proceduri și a fost adus în fața instanței a doua zi. Totuși, tribunalul nu a examinat decât cererea referitoare la prima procedură, deoarece organele de cercetare penală s-au opus examinării legalității măsurii arestării. Asemenea comportament demonstrează, că motivul arestării nu a fost să-l aducă pe reclamant în fața autorității judiciare competente, în cadrul aceleiași cauze penale, ci să se asigure de prezenta sa pentru examinarea cererii de înlocuire a măsurii preventive cu detenția în cadrul unei alte proceduri penale. Mai mult, arestarea reclamantului nu pare să fi fost necesară pentru a preveni comiterea altor infracțiuni, deoarece el încetase să mai ocupe funcția de ministru cu un an mai devreme – nici nu pare să fi fost necesară pentru a preveni evadarea reclamantului, de

vreme ce îi asigurase în această privință pe aceiași anchetatori, care ulterior l-au arestat. De aceea, scopul aplicării măsurii arestării a fost altul decât cel prevăzut de articolul 5 § 1 din Convenției și a fost arbitrar.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

- b) *Detenția reclamantului* – Hotărârea tribunalului de punere în detenție a reclamantului, s-a bazat pe temeuri contestabile. Lipsirea de libertate nu poate fi considerată un răspuns adecvat la problema întârzierii consultării propriului dosar, primul temei al organelor de ancheta. De altfel, autoritățile nu au explicat nici al doilea motiv pentru arestarea reclamantului, așa numitele declarații către media. Ca figură politică proeminentă, era de așteptat ca reclamantul să-și exprime opinia cu privire la investigațiile împotriva sa și nimic nu justifica privarea sa de dreptul la libera exprimare. Alte motive furnizate pentru detenția reclamantului – refuzul acestuia de a mărturisi sau de a recunoaște săvârșirea faptelor – sunt contrare unor elemente importante caracteristice unui proces echitabil, cum ar fi libertatea de a nu se auto-incrimina și prezumția de nevinovăție. Faptul că asemenea temeuri au fost prezentate în instanță, a fost perturbant, deoarece o persoană poate fi pedepsită pentru că a revendicat dreptul său fundamental la un proces echitabil. În sfârșit, menținerea în detenție a reclamantului, pentru o perioadă nedeterminată, a fost în sine contrară prevederilor articolului 5.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 18 combinat cu articolul 5: De asemenea, reclamantul susține că ancheta penală desfășurată de autorități împotriva sa precum și arestarea au avut ca scop să-l excludă din viața politică și să-l împiedice să participe la alegerile parlamentare care urmau să aibă loc. Guvernul contestă aplicabilitatea articolului 18, susținând că arestarea și detenția reclamantului s-au efectuat în baza articolului 5. Curtea observa că, imediat după schimbarea puterii politice din Ucraina, reclamantul, fost ministru și liderul unui important partid politic, a fost acuzat de abuz de putere și inculpat într-un context în care, potrivit observatorilor externi, liderii opoziției erau anchetați pentru motive politice. Mai mult, Curtea constată că, așa cum s-a întâmplat și în cazul fostului prim-ministru, Dna. Tymoshenko, cauza reclamantului a fost în atenția națională și internațională. De aceea, Curtea consideră ca sunt suficiente motive pentru a examina detenția reclamantului din punctul de vedere al articolului 18.

Întreaga structură a Convenției este bazată pe prezumția irefragabilă a bunei credințe a autorităților interne; un reclamant care susține că drepturile și libertățile sale au fost încălcate pentru motive necorespunzătoare, trebuie să demonstreze într-un mod convingător că scopul real al autorităților nu a fost cel susținut de acestea. În cazul reclamantului, Curtea deja stabilise, că temeiurile invocate de autorități pentru restrângerea libertății sale, erau incompatibile cu articolul 5, contrare spiritului Convenției. Ținând cont de profilul și implicarea sa politică, a fost rezonabil din partea reclamantului, să răspundă acuzațiilor de abuz de putere, prin intermediul mass-mediei. Totuși, când au cerut arestarea reclamantului, autoritățile au indicat explicit comunicarea reclamantului prin mass-media ca unul dintre temeiurile ce justificau detenția sa, și l-au acuzat de influențarea opiniei publice privind faptele pe care le-a comis. Asemenea motivare, a demonstrat clar încercarea autorităților de a-l pedepsi pe reclamant pentru manifestarea publică a dezacordului cu acuzațiile ce i-au fost aduse și pentru susținerea nevinovăției sale, pe care era îndreptățit să o facă. În asemenea circumstanțe, Curtea nu poate decât să concluzioneze, că restrângerea libertății reclamantului a fost folosită nu numai pentru a-l aduce în fața autorităților legale competente, pe baza suspiciunilor rezonabile de a fi comis o infracțiune, dar și din alte motive.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Curtea constată de asemenea, încălcarea drepturilor reclamantului prevăzute de articolul 5 § 2 (refuzul de a informa reclamantul cu privire la motivele arestării), articolul 5 § 3 (dreptul de a fi adus deîndată în fața unui judecător) și articolul 5 § 4 (controlul jurisdicțional adecvat al măsurii detenției reclamantului).

Articolul 41: 15 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

© Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Această traducere a fost efectuată de către Grefa Curții. Ea nu obligă Curtea, care, de altfel, nu își asumă nicio responsabilitate pentru calitatea acesteia. Ea poate fi descărcată din baza de date a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din orice altă bază de date căreia HUDOC i-a transmis acest document. Traducerea poate fi reprodusă în scopuri necomerciale cu condiția ca titlul cauzei să fie citat în întregime împreună cu indicația de mai sus privind drepturile de autor. Orice persoană care intenționează să utilizeze fragmente din prezenta traducere în scopuri comerciale este rugată să contacteze adresa următoare: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was prepared by the Court's Registry. It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée par le greffe de la Cour. Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.